

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelman 2021-2025 toimeenpanon toteuma 2023 ja toimeenpano vuodelle 2024

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 30.1.2024

Helsinki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuustyön tavoitteet strategiakaudelle 2021-2025

1

Asiakaskokemuksen kehittäminen toimialalla

2

Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa

3

Palvelukokonaisuuksien keskeiset osallisuuden vuositavoitteet, päivitetään osana vuosisuunnittelua.

Toimialan osallisuuden toimenpiteiden ja kaupunkitasoisten kehittämisvastuiden toteuma 2023

Pysyvät kaupunkitasoiset osallisuuden kehittämisvastuut toimialalla, edistyminen 2023

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteutuma	Selite
Nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen kokonaisuus yhdessä koulutuksen ja kasvatuksen toimialan kanssa	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN), Osallisuusosaamisen ja –ymmärryksen vahvistaminen (KOT)	JATKUU	Kuva vastasi kaupunkitasoisen lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmän puheenjohtajuudesta. Toimenpiteinä mm. suunnittelutyökalu lasten ja nuorten kuulemiseen sekä Lasten ja nuorten ääni kuuluu! -tilaisuudet (nuorten toimialaillat).
Tilavarauskokonaisuuden ja Varaamon palvelun kehittäminen	Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen (OP)	JATKUU	Uuden Varaamon käyttöönotto käynnistyi aluekirjastoissa, nuorisopalvelujen kausivaraukset toteutettiin toisen kerran Varaamon kautta. Palvelun käyttö kasvoi merkittävästi.
Vapaaehtoistyön kaupunkiyhteinen kehittäminen	Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen (OP)	JATKUU	Edistettiin vapaaehtoistoiminnan löydettävyyttä ja saavutettavuutta sekä lisättiin osallistumisen mahdollisuuksia mm. <ul style="list-style-type: none"> • monikanavaisella viestinnällä • brändi-ilmeen uudistuksella ja monikielisellä materiaalilla, esite käännetty 9 kielelle • vahvistamalla järjestöyhteistyötä • ohjaamalla helsinkiläisten auttamisen halua vapaaehtoisorganisaatioiden pariin • elvyttämällä kulttuurikaveritoiminta yhteistyössä HelsinkiMission kanssa ostopalvelusopimuksella

Toimialan yhteiset osallisuuden toimenpiteet 2023 (1/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteutuma	Selite
Alueellisten kulttuurikeskusten visiotyössä määritellään asiakaskokemuksen tavoitteet mukana olevien toimialan palveluiden kanssa	Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)	JATKUU	Kulttuuripalveluiden osalta laadittu kattava asiakas- ja sidosryhmäselvitys. Vuonna 2024 jatketaan asiakaskokemuksen kehittämistä tiiviisti yhdessä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa.
Vuoden 2023 tila- ja palveluympäristöhankkeissa kerätään ja hyödynnetään kohde- ja sidosryhmätietoa ja kehitetään toimialayhteisesti vuorovaikutuksen ja palvelumuotoilun käytäntöjä	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)	JATKUU	Toimialan tilasuunnitteluhankkeiden osallisuuden ja palvelumuotoilun prosessimalli otettiin käyttöön. Mallia sovellettiin useissa tilakehityshankkeissa (mm. Yrjönkadun uimahalli, Kalasataman kirjasto, Rikhardinkadun kirjasto, Suuntimopuiston monitoimitalo ja Stoan laajennus). Lisäksi toteutettiin useita opastekonseptiuudistuksia palvelumuotoillen ja kaupunkilaisia osallistaen (mm. uimarannat, liikuntapuistot, aluekirjastot sekä nuorisopalvelut).
Ikäntyneiden vapaaehtoistoiminnan tuki ja omatoimiselle ryhmätoiminnalle suunnattuja tiloja	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa (KOS)	JATKUU	Vapaaehtoistominta: Toteutettiin eläkkeelle jäävien vapaaehtoistoiminnan valmennus yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Avustuksilla ikäntyneiden liikkumisen ja kulttuuritoiminnan edistämiseksi rahoitettiin hankkeita, joista osa tuki toiminnassaan ikäntyneiden vapaaehtoistoimintaan osallistumista. Varaamoon tuotiin uusia toimipisteitä varattaviksi nuorisopalveluiden kausivaraushakuun.

Toimialan yhteiset osallisuuden toimenpiteet 2023 (2/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteutuma	Selite
Kehitetään kaupunkiyhteinen toimintatapa arvioida lapsiin ja nuoriin kohdistuvia päätöksenteon vaikutuksia mukaan lukien lapsille ja nuorille soveltuvien palautteenkeruumenetelmien kehittäminen	Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa (KOS), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	JATKUU	Kuva on osallistunut kansliavetoiseen päätösvalmistelun lapsivaikutusten kaupunkiyhteinen vaikutusten ennakoarviointimallin kehittämiseen. Lapsiystävällisiä palautekäytäntöjä on kehitetty esim. kulttuurikasvatuksen ryhmissä, Kulttuurin kummilapset-toiminnassa ja liikuntapalvelujen lasten ja nuorten seuraparlamenttitoiminnassa.
Pilotoidaan erilaisia vuorovaikutustapoja lasten ja nuorten kanssa kaupunki-uudistusalueilla	Osallisuuskokemuksen vahvistaminen (KOT), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Vuorovaikutustapoja on pilotoitu Kannelmäessä, Malminkartanossa, Vuosaarella ja Mellunkylässä. Piloteissa on keskitytty mm. nuorten turvallisuuskokemukseen ja sen parantamiseen.

Toimialan yhteiset osallisuuden toimenpiteet 2023 (3/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteutuma	Selite
Vieraskielisten osuutta vuorovaikutuksessa ja osallisuudessa edistetään ja seurataan	Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT), Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa (KOS)	JATKUU	<ul style="list-style-type: none"> Itäkeskuksen kirjaston Demokratiakahvila-hanke: Kohderyhminä somalin-, arabian-, kurdin-, venäjän- ja vironkieliset alueen asukkaat (osallistujia 60). Kulttuurinen moninaisuus ja kirjastot läntisellä palvelualueella - hanke: Tavoitettu yli 20 eri kieli-, kulttuuri- ja etnisiä vähemmistöjä edustavaa järjestöä ja toimijaa, jotka osallistuneet kirjastopalvelujen kehittämiseen saavutettavuuden ja moninaisuuden näkökulmasta. Moniääninen Helsinki -hanke (nupa ja Kulttuurin kummilapset): vanhempainryhmät (osallistujia 70). Perheiden palveluymmärryksen lisääminen ja vanhemmuuden tukeminen dialogisessa vuorovaikutuksessa sekä henkilöstön ja organisaation ymmärryksen lisääminen muunkielisiä tavoittavista ja kiinnostavista palveluista.
Henkilöstöä koulutetaan antirasismista ja polarisaation vastaisesta työstä	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT)	VALMIS	Koko nuorisopalvelujen henkilöstö on osallistunut antirasistiseen nuorisotyön koulutusprosessiin.

Palvelukokonaisuuksien osallisuustoimenpiteiden toteuma 2023

Liikuntapalvelukokonaisuus (1/2)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteutuma	Selite
Lasten ja nuorten seuraparlamentin perustaminen	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa (KOS), Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT), Jokainen lapsi ja nuori kokee osallisuutta ja uskoo mahdollisuuksiinsa vaikuttaa (LN)	VALMIS	Toimintaa pilotoidaan yhdessä nuorten kanssa lokakuussa 2023. Nuorten seuraparlamentti käynnistyy pysyvänä toimintamallina vuoden 2024 alusta osana Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimenpiteitä.
Liikunnan visiotyön sidosryhmätyöskentely	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)	VALMIS	Osana liikunnan visiotyön valmistelua on kuultu laajasti eri kumppaneita ja sidosryhmiä, kuten urheilu-, liikunta- ja muita järjestöjä, vammais-, vanhus- ja nuorisoneuvostoa, tutkijoita, soten ja kuvan toimialoja, valtionhallintoa ja konsernitoimijoita.
Liikunnan tilahankkeiden palvelumuotoilu yhdessä asiakas- ja kohderyhmien kanssa (Itäkeskuksen ja Yrjönkadun uimahallit)	Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)	JATKUU	Yrjönkadun uimahallin uudistusta on valmisteltu kaupunkilaisia kuunnellen. Hankkeessa käytettiin palvelumuotoilua tila- ja opastekonseptien sekä asiakaspalvelumallioppaan laadintaan. Konseptit valmistuivat helmikuussa 2023, ja niitä hyödynnetään jatkosuunnittelussa. Itäkeskuksen uimahallin peruskorjauksen aikataulu siirtyi.
Turvallisemman tilan periaatteiden laadinta aloitetaan, alustavat kohteet: Liikuntamyly, Talin jalkapallohalli, Kisahalli.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)	JATKUU	Suunnitelman laadinta periaatteiden luomiseksi kolmella toimipisteellä on aloitettu ja niitä jatketaan vuonna 2024. Viime valtuustokaudella aloitettu turvallisemman tilan periaatteiden laadinta Yrjönkadun uimahallissa saatiin valmiiksi vuonna 2023.

Liikuntapalvelukokonaisuus (2/2)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Osallistuvan budjetoinnin, OmaStadi -hankkeiden toteutus liikunnassa	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)	JATKUU	Edistynyt aikataulussa. 10 hanketta 100%, 2 hanketta 50%, 4 hanketta 30%.
Liikkumisen edistäminen –yksikkö kehittää liikuntapalvelun osallisuudelle ja sidosryhmäyhteistyölle rakenteet ja toimintatavat.	Osallisuusosaamisen ja –ymmärryksen vahvistaminen (KOT)	JATKUU	Liikkumisen edistäminen –yksikkö valmistelee liikuntapalveluiden visiotyötä vuodelle 2033. Liikuntapalvelun osallisuuden ja sidosryhmäyhteistyön rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen huomioidaan osana liikuntapalveluiden visiota.

Kulttuuripalvelukokonaisuus (1/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Kaupunginmuseon turvallisemman tilan pelisäännöt yhdessä asiakkaiden kanssa	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)	SIIRTYI VUODELLE 2024	Turvallisemman tilan pelisääntöjen luominen yhdessä asiakkaiden kanssa siirtyy vuodelle 2024.
Kaupunkiudistusalueiden asukasyhteistyö	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Osallisuuskokemuksen vahvistaminen (KOT), Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT)	VALMIS	<ul style="list-style-type: none">• Tuotettiin tapahtumia ja festivaaleja Ala-Malmin puistoon, Malminkartanoon ja Kannelmäkeen, ja mahdollistettiin sitä kautta tilan valtaaminen kaikille kaupunkilaisille.• Paikalliset alueryhmät & verkostot toimivat aktiivisesti. Malmin osallisuusverkosto, Malminkartanon ja Kannelmäen alueverkosto ja tiivis yhteistyö nuorisopalveluiden kanssa Mellunkylässä Story Sharing Cafen ja Itä kuuluu, mitä kuuluu? –podcastin tiimoilta.• Placemaking-konsepti ja taidelähtöiset osallisuuden menetelmät monistettiin kaupunkiudistusalueilla tiiviissä yhteistyössä KYMPin kanssa.

Kulttuuripalvelukokonaisuus (2/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Helsingin kulttuuriympäristöohjelman toimeenpano: 1) Digitaalisilla ratkaisulla edistetään kulttuuriympäristön käytettävyyttä ja saavutettavuutta.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)	JATKUU	Historiallisia kohteita ja kävely-ympäristöjä merkittiin seinälaatoin, infotauluin ja digitaalisesti.
Helsingin kulttuuriympäristöohjelman toimeenpano: 2) Helsinki viestii aktiivisesti kulttuuriympäristöstään, kannustaa yhdessä tekemiseen, osallistaa ja tarjoaa kulttuuriympäristökasvatusta. Samalla vahvistetaan kulttuurista ja sosiaalista kestävyttä sekä kotoutumista.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen (OP)	JATKUU	Toimenpiteitä mm. kulttuuriympäristöihin liittyvä yhteisöfoorumi KYMP:n kanssa, yhteisölle merkittävien kulttuuriympäristöjen ja yksittäisten rakennusten dokumentointi ja tiedon keruu yhdessä kaupunkilaisten kanssa, kulttuuriympäristöstä viestiminen, Adoptoi monumentti ja Puistokummit –toiminta. Lisäksi kulttuurikeskuksia hyödynnetty taide- ja kulttuurilähtöisessä työssä.
Alueellisen kulttuurikeskus Stoa:n tilojen laajennus asiakas- ja kohderyhmätietoa ja -yhteistyötä hyödyntäen	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)	JATKUU	Henkilökunnan, asiakkaiden ja sidosryhmien osallistaminen Stoa:n laajennushankkeessa toteutunut. Laajennuksen alustava konsepti on ollut kommentoitavana Kerrokantasi –palvelussa ja Idän kyläjuhlassa. Syksyllä toteutettiin palvelumuotoilukumppanin vetämänä laaja asukasosallisuusvaihe (mm. Stoa:n Tulevaisuuslaboratorio). Konseptin muotoilu jatkuu keväällä 2024 yhteiskehittämävaiheella.

Kulttuuripalvelukokonaisuus (3/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Jatketaan alueellisen Helsingin kulttuurityön mallin toteuttamista neljässä eri kaupunginosassa ja sen hyvien osallisuus- ja yhteistyökokemusten hyödyntämistä	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT)	JATKUU	Kaksitoista taidetoimijaa on suorittanut onnistuneesti Helsingin mallin mukaista toimintaa neljällä alueella: Tapuli- ja Suutarila, Kontula, Malmi ja Pihlajamäki-Pihlajisto.
Osallistuvan budjetoinnin (OmaStadi) toteuttaminen	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)	JATKUU	Kulttuurille tulleet OmaStadi-hankkeet on arvioitu ja hankkeiden toteutus edennyt suunnitellusti.

Nuorisopalvelukokonaisuus (1/2)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Nuorisoneuvoston vaalit	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Nuorisopalvelu vastasi äänestystilaisuuksista yläkouluissa ja mahdollisuuksien mukaan toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi Oodissa oli yleinen äänestyspiste koko äänestysajan.
Nuorten budjetti	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Kehitettiin yhteistyötä kaupungin muiden palveluiden kanssa ja hyödynnettiin nuorten budjetin tiedonkeruuaineistoa kaupungin palveluiden kehittämisessä.
Nuorten aloitekanavan uudistuksen toimeenpano	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	JATKUU	Toteutunut päätöksentekoon saakka: <ul style="list-style-type: none"> • Hallintosäätömuutos tehty • Työryhmän työskentely toteutunut • Toimeenpano siirtyy ensi vuodelle
Nuorten toimialailtojen käynnistäminen	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Toimialajohdon ja apulaispormestarin keskustelut lasten ja nuorten kanssa. Järjestettiin kaksi tilaisuutta vuoden 2023 aikana.

Nuorisopalvelukokonaisuus (2/2)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Nuorisopalvelukokonaisuuden alueellisen toiminnan itsearviointi alueiden nuoria kuullen	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Itsearvioinneissa on arvioitu nuorten osallisuuden toteutumista nuorisotaloilla. Nuorten kokemuksia on kerätty nuorisotalojen kävijäkyselyllä.

Kirjastopalvelukokonaisuus (1/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Kalasadaman uusi kirjastotila	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)	VALMIS	Kalasadaman kirjastoon kerättiin kaupunkilaisten näkemyksiä ja toiveita verkossa ja paikan päällä lapsilta ja nuorilta sekä ikääntyneille järjestettiin lisäksi omia työpajoja. Asiakkaiden osallisuustyöpajojen tulokset käytiin läpi sisustussuunnittelijoiden, projektiryhmän sekä koko henkilökunnan kanssa työpajoissa. Tulosten perusteella tila suunniteltiin joustavaksi ja eri asiakasryhmille sopivaksi.
Lapset kirjaston kävijöinä: Malminkartano	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP) (OP), asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Toteutettiin työpajoja 3. ja 4. luokkalaisille. Suunnittelussa huomioitiin toiveet mm. viihtyisyyden ja elämyksellisyyden osalta. Tilaan saatiin myös paikka olemiselle sekä eväille.
Lapset kirjaston kävijöinä: Pikku-Huopalahti	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP) (OP), asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Osallistettiin kirjaston henkilökuntaa ja asiakkaita suunnitteluun. Asiakkaat osallistuivat sähköisen ja paperisen lomakkeen kautta. Toiveita kysyttiin myös kyläjuhlan yhteydessä. Lasten toiveet otettiin huomioon toteutusvaiheessa.

Kirjastopalvelukokonaisuus (2/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Lapset kirjaston kävijöinä: Oodi	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS), Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN)	VALMIS	Asiakkaita osallistettiin eri tavoin: kysely sosiaalisessa mediassa (Instagram), livehaastattelut lastenalueella, sähköpostikysely opettajille. Asiakkaiden toiveet ja palautteet vaikuttivat esim. uusien kalusteiden hankintaan, elämyksellisyyteen ja toiminnallisiin ratkaisuihin.
Kirjastokävelyt	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)	VALMIS	Kirjastokävelyille kutsuttiin eri kohderyhmiä, jotka kiersivät eri kirjastoja. Heille esitettiin yhtenäiset kysymykset ja vastaukset kirjattiin ylös. Osallistujien tuottamaa tietoa hyödynnettiin mm. opasteissa.
Kirjaston tilat ja osallisuustiimeille tarjotaan osallisuustyön koulutusta	Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen (KOT)	JATKUU	Toteutettiin asiakkaiden osallistaminen Helmet-kirjastoissa – koulutus ja fasilitointikoulutus. Lisäksi idän alueella oli omaa kohdennettua koulutusta.

Kirjastopalvelukokonaisuus (3/3)

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää	Toteuma	Selite
Ulkomaalaistaustaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen (Kulttuurinen moninaisuus ja kirjastot läntisellä alueella -hanke)	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT)	JATKUU	<p>Kulttuurinen moninaisuus ja kirjastot läntisellä alueella -hanke toteutui ja jatkuu ensi vuoden puolelle. Tavoitteena oli edistää kulttuurista moninaisuutta, kuulla eri vähemmistöjä, kartoittaa toimintamalleja, löytää hyviä käytäntöjä, edistää inklusiivista, turvallista ja saavutettavaa kirjastokokemusta sekä vahvistaa kirjastojen roolia läntisellä alueella.</p> <p>Hanke lisäsi ymmärrystä kirjaston käyttöä estävistä haasteista ja toteutti kulttuurienvälisyyttä ja hyviä väestösuhteita edistäviä tapahtumia yhteistyössä kohderyhmien kanssa. Tavoitteena on hyödyntää luotuja yhteyksiä ja tapahtumakonsepteja laajemmin kirjastokentällä.</p>
Ulkomaalaistaustaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen (Demokratiakahvila-hanke, Itäkeskus)	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT)	JATKUU	<p>Demokratiakahvila-hanke toteutui ja jatkuu ensi vuoden puolelle. Hankkeessa parannettiin eri tavoin ulkomaalaistaustaisten helsinkiläisten osallistumismahdollisuuksia. Hankkeessa tuettiin helsinkiläisten yhdenvertaista osallistumista ja vaikuttamista taustasta riippumatta sekä hyödynnettiin järjestökumppaneiden osaamista kirjastopalvelujen kehittämisessä ja hyvien väestösuhteiden edistämässä.</p> <p>Itäkeskuksen kirjasto edisti kohderyhmien kuulumisuuden kokemusta monin tavoin, kuten järjestämällä suosittuja tapahtumia alueen kulttuurisen moninaisuuden juhlistamiseksi ja jalkautumalla lähialueille, monikielisellä markkinoinnilla, järjestöyhteistyöllä, kohtaamiskahviloilla sekä mm. Stoaan kehittämiseen ja OmaStadi-ehdotuksiin liittyvillä työpajoilla.</p>

Toimialan osallisuuden toimenpiteet 2024 ja kaupunkitasoiset kehittämissvastuut

Pysyvät kaupunkitasoiset osallisuuden kehittämisvastuut toimialalla 2024

- Nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen kokonaisuus yhdessä koulutuksen ja kasvatuksen toimialan kanssa.
- Tilavarauskokonaisuuden ja Varaamon palvelun kehittäminen.
- Vapaaehtoistyön kaupunkiyhteinen kehittäminen.

Toimialayhteiset osallisuuden toimenpiteet 2024

Toimenpide	Mitä tavoitteita edistää
Asiakaskokemuksen kehittäminen kulttuurikeskusten visiotyössä.	Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)
Vuoden 2024 tila- ja palveluympäristöhankkeissa kehitetään ja hyödynnetään osallisuuden ja palvelumuotoilun käytäntöjä.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)
Tavoitetaan moninaisempi joukko kaupunkilaisia (mm. ikääntyneet) mukaan vapaaehtoistoimintaan. Vahvistetaan ja kehitetään toimialat läpäisevää yhteistyötä sekä järjestyhteistyötä siten, että se tavoittaa helsinkiläisiä entistä paremmin ja ohjaa auttamisen halua vapaaehtoisorganisaatioiden pariin.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa (KOS)
Vieraskielisten osuutta vuorovaikutuksessa ja osallisuudessa edistetään ja seurataan.	Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT), Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa (KOS)

Lisäksi toimiala on mukana toteuttamassa kaupunkiyhteisiä toimenpiteitä 2023-2025

Osallisuuskokemuksen vahvistaminen

- Parannamme asiakasymmärrystä ja kaupunkilaisten asiantuntemuksen hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä.
- Hyödynnämme digitaalisia vuorovaikutusvälineiden käyttöä.
- Kokeilemme osallisuuden kokemusta mittaavia työkaluja ja huomioimme niiden tulokset kehittämisessä.

Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen

- Jaamme tietoa osallisuudesta koko henkilöstölle.
- Teemme osallisuuden suunnitteluun kaupunkiyhteisen työvälineen.
- Suunnittelemme kaupungin henkilöstölle suunnatun osallisuuden peruskoulutuksen.

Moniäänisyyden vahvistaminen

- Vahvistamme selkeäkielistä viestintää ja vuorovaikutusta sekä selkokielisyyttä.
- Kokoamme ja kehitämme kaupunkiyhteisiä kuulemisen tapoja erilaisille kaupunkilaisille.
- Luomme yhteisiä tapoja arvioida lasten ja nuorten, vieraskielisten sekä ikääntyneiden osallisuuden vahvistamista kaupunkitasoisten suunnitelmien mukaisesti.

Palvelukokonaisuuksien osallisuuden toimenpiteet 2024

Liikuntapalvelukokonaisuus

Toimenpide	Mitä osallisuuden tavoitteita edistää
Osallistuvan budjetoinnin (OmaStadi) hankkeet	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)
Turvallisemman tilan periaatteet	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)
Ikäihmisten liikuntaraadin perustaminen ja ikäihmisten osallistaminen	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)
Liikkumiskampanja toisen asteen opiskelijoiden kanssa	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)
Lasten ja nuorten palvelutuotannon ja seurayhteistyön uudistaminen lapsi- ja nuorilähtöisesti	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Lasten ja nuorten ääni kuuluu kaupungissa (LN)
Liikkumisen edistäminen –yksikkö jatkaa liikuntapalvelun osallisuuden ja sidosryhmäyhteistyön rakenteiden ja toimintatapojen kehittämistä	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Toimenpide	Mitä osallisuuden tavoitteita edistää
Helsingin kulttuuriympäristöohjelman toimeenpano: Digitaalisilla ratkaisulla edistetään kulttuuriympäristön käytettävyyttä ja saavutettavuutta.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)
Helsingin kulttuuriympäristöohjelman toimeenpano: Helsinki viestii aktiivisesti kulttuuriympäristöstään, kannustaa yhdessä tekemiseen, osallistaa ja tarjoaa kulttuuriympäristö- kasvatusta. Samalla vahvistetaan kulttuurista ja sosiaalista kestävyttä sekä kotoutumista.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen (OP)
Alueellisen kulttuurikeskus Stoa tilojen laajennus asiakas- ja kohderyhmätietoa ja -yhteistyötä hyödyntäen	Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS),
Kaupunginmuseon turvallisemman tilan pelisäännöt yhdessä asiakkaiden kanssa	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP),
Kaupunki uudistusalueiden asukasyhteistyö	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen, Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen
Jatketaan alueellisen Helsingin kulttuurityön mallin toteuttamista neljässä eri kaupunginosassa ja sen hyvien osallisuus- ja yhteistyökokemusten hyödyntämistä.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)
Osallistavan budjetoinnin toteuttaminen	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP), Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen (OP)
Osallisuus ja monimuotoisuus keskeiseksi osaksi Estradi-hankkeen toimintaa vuonna 2024	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen (OP)

Nuorisopalvelukokonaisuus

*NUPS = Nuorisotyön perussuunnitelma

Toimenpide	Mitä osallisuuden tavoitteita edistää
Kuvataan osallisuutta vahvistava työote nuorisotyössä	Vahvistetaan nuorten kokemusta osallisuudesta ja uskoa vaikuttamismahdollisuuksiinsa (LN), Nuorten innostaminen omaehtoiseen toimintaan ja vaikuttamiseen (*NUPS)
Kokeillaan lyhyen aikavälin mittareita nuorten osallisuuden kokemuksen seuraamiseksi	Osallisuuskokemuksen vahvistaminen (KOT), Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa (KOS)
Arvioidaan ja kehitetään Nuorten budjetin prosessia nuorten osallisuuden kokemuksen vahvistamisen sekä empatia- ja neuvottelutaitojen näkökulmasta	Vahvistetaan nuorten kokemusta osallisuudesta ja uskoa vaikuttamismahdollisuuksiinsa (LN), Nuorten innostaminen omaehtoiseen toimintaan ja vaikuttamiseen (NUPS)
Otetaan käyttöön nuorten aktivismin tukemisen periaatteet ja rajat nuorisotyössä	Vahvistetaan nuorten kokemusta osallisuudesta ja uskoa vaikuttamismahdollisuuksiinsa (LN), Nuorten innostaminen omaehtoiseen toimintaan ja vaikuttamiseen (NUPS), Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen (OP)
Seurataan alueiden välisiä eroja nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen sekä osallisuuden kokemusten osalta ja määritellään toimenpiteet alueellisiin eroihin puuttumiseksi	Nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa (LN), Moniäänisyyden vahvistaminen (KOT)

Kirjastopalvelukokonaisuus

Toimenpide	Mitä osallisuuden tavoitteita edistää
Lasten ja nuorten osallistaminen kirjastopalvelujen kehittämiseen	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)
Asukasosallisuus Rikhardinkadun peruskorjaushankkeessa	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)
Asukkaiden tarpeiden ja toiveiden selvittäminen "Kirjaston suunta 2033 – hankkeen" tueksi	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP), Asiakaskokemuksen kehittäminen (KOS)
Asukkaiden tarpeiden ja toiveiden selvittäminen uuden kirjaston osalta Malminkartanon sydän -hankkeessa	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)
Selvitetään kirjaston resursseja, tiloja ja aiempia yhteistyökokonaisuuksia, jotta saadaan kokonaiskuva kirjastojen tarjoamista mahdollisuuksista yhteistyökumppaneille	Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen (OP)
Jatketaan työtä kulttuurisen moninaisuuden edistämiseksi ja kieli- ja kulttuurivähemmistöjen osallisuuden parantamiseksi	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen (OP)

Lisätiedot

Osallisuussuunnitelmien toimeenpano ja tehtäväjako kaupungissa

Helsingin kaupungin hallintosäännön (*§ 174, 27 luku) mukaan:

Kunnan jäsenten osallisuus ja kaupungin ja kaupunkilaisten vuorovaikutus perustuu

- I. Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseen
- II. Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen
- III. Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luomiseen

Osallisuudella tavoitellaan kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalla

Osallisuus tarkoittaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluissa läpileikkaavaa periaatetta kaikessa palveluntuotannossa ja kehittämisessä. Osallisuuden avulla edistetään:

- asiakas- ja käyttäjälähtöistä palveluiden kehittämistä
- heikoimmassa asemassa olevien erityistä huomioimista palveluissa
- vapaan kansalaisyhteiskunnan tukemista
- demokratiakasvatusta
- yhdenvertaista ja vastuullista julkisen palvelun tuottamista kuntalaisia, kohde- ja sidosryhmiä kuullen ja huomioiden toimintaa ohjaavan demokraattisen päätöksenteon, lakien, kaupunkistrategian ja muiden toimintaa sitovien päätösten reunaehtojen toteutumisen.

Osallisuuden kaupunkiyhteiset tavoitteet toteutuvat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Paikallisen kehittämisen ja alueellisen aktiivisuuden avulla: paikkaperustainen kehittäminen ja yhdessä tekeminen ja alueaktiivien tukeminen yhteistyön, tilojen ja avustusten avulla.

Aktivismin ja omaehtoisen toiminnan tukemisen avulla: kaupunki yhteisöllisyyden, vaikuttavien tekojen ja kohtaamisten paikkana sekä omaehtoisen toiminnan mahdollistajana tilojen, avustusten ja yhteistyön avulla.

Kaupunkilaisten tietoa ja käyttäjien osallisuutta hyödyntämällä: hyödynnetään kaupunkilaisten ja kumppanien kokemuksia, tietoa ja osaamista kaupungin toiminnan ja palveluiden kehittämisessä sekä päätöksenteon valmistelussa.

Asiakaskokemuksen kehittämisen avulla: palveluita suunnitellaan käyttäjälähtöisesti ja asiakastietoon perustuen siten, että palvelu vastaa sekä asiakkaan tarpeita että palvelun tarjoajan tavoitteita

Osallistamisella pyritään yhdenvertaisuuteen: osallistaminen tukee yhdenvertaisuutta, huomioi palveluiden kohderyhmät sekä erityisesti ryhmät, jotka ovat yhteiskunnallisesti heikossa asemassa.

Muut toimialalla osallisuutta ohjaavat tavoitteet, periaatteet ja painopisteet

Kuvan kolmen osallisuustyölle 2021-2025 määritellyn tavoitteen lisäksi toimialan osallisuustyötä ohjaavat myös hallintosäännöstä ja muista kaupunkitasoisista suunnitelmista nousevat osallisuuden tavoitteet. Toimialan osallisuustyön etenemistä ja toimenpiteiden toteumaa tarkastellaan ohessa myös näiden kautta.

- [Osallisuuden periaatteet \(hallintosääntö\)](#)
- [Toimialojen yhteiset osallisuuden painopisteet 2023–2025](#) (Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuussuunnitelmassa)
- [Lasten ja nuorten osallisuuden edistämisen kaupunkitasoiset tavoitteet, arviointi ja johtaminen Helsingissä 2021–2025](#)